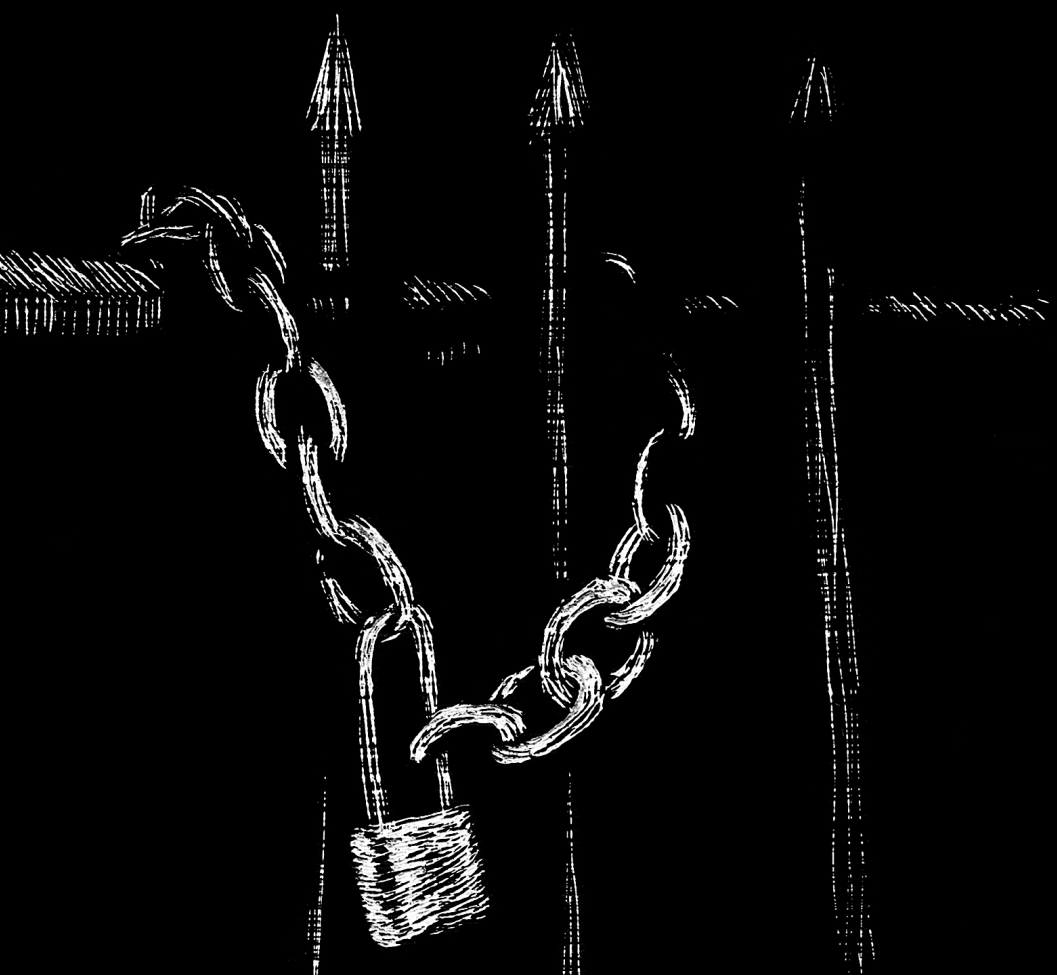

Shirley Jacksonová
DŮM NA KOPCI

argo

argo

ΔΥΜ ΠΑ ΚΟΡΣΙ

THE
MOUNTAIN
MAN

Shirley Jacksonová

DŮM NA KOPCI

argo

Přeložila Anna Urbanová

ARGO, 2015

The Haunting of Hill House

Copyright © Shirley Jackson, 1959

Copyright renewed Laurence Hyman, Barry Hyman,

Sarah Webster and Joanne Schnurer, 1987

All rights reserved

Commentary © Laura Miller, 2006

Translation © Anna Urbanová, 2015

Cover art and illustrations © Martina Nožičková, 2015

ISBN 978-80-257-1478-2 (váz.)

ISBN 978-80-257-1553-6 (e-kniha)

Leonardu Brownovi

Kapitola první

1

Žádný živý tvor si nezachová přičetnou mysl, je-li vystaven absolutní skutečnosti. Dokonce i skřivan nebo luční kobylka musí někdy snít. Hill House, sám nepřičetný, se vypínal oproti okolním kopcům a svou temnotu držel uvnitř; stál takto osmdesát let a dalších osmdesát stát může. Uvnitř se stěny tyčily, cihly navazovaly jedna na druhou, podlahy byly pevné a dveře pečlivě zavřené. Ticho se opíralo do dřeva a kamene, a cokoliv tudy kráčelo, kráčelo samo.

John Montague byl doktorem filozofie. Univerzitní titul získal na katedře antropologie, o níž se nejasně domníval, že by mohla nejvíce posloužit jeho skutečnému poslání, totiž zkoumání nadpřirozených jevů. Na užívání titulu puntičkářsky trval; měl dodat zdání důvěryhodnosti či přímo vědecké odbornosti jeho jinak zcela nevědeckým bádáním. Pronájem domu jménem Hill House, kterému místní říkali jednoduše Na Kopci, ho stál spoustu peněz i pýchy, protože nebyl z těch, co s lehkým srdcem o něco žebrají. Vše se ale mělo zúročit senzací, která bude následovat po zveřejnění studie o příčinách a projevech nadpřirozených jevů v domě běžně označovaném jako *strašidelný*. Po poctivě zakletém stavení doktor pátral celý život. Když se poprvé doslechl o domě Na Kopci, byl zprvu plný pochyb, poté naděje

a nakonec nezdolného odhodlání. Když nyní konečně našel, co hledal, nesměl mu dům proklouznout mezi prsty.

Doktor Montague měl své plány. Po vzoru neohrožených lovců duchů devatenáctého století chtěl v domě nějaký čas žít a čekat, co přijde. Původně měl v úmyslu následovat příklad jisté dámy, která si pronajala Ballechinské panství ve Skotsku a uspořádala tam banket trvající celé léto. Pro skeptiky i zastánce nadpřirozena byl mezi jinými zvláštními atrakcemi přichystán turnaj v kroketu a pozorování místních duchů. Ke skeptikům, pověřivcům a dobrým hráčům kroketu ale dnes už tak snadno nepřijdete. Doktor Montague byl tedy nucen najmout několik asistentů. Neuspěchané způsoby viktoriánské éry nejspíš lépe vyhovovaly výzkumu paranormálních jevů; i svědomitá dokumentace vyšla z módy, protože měla sklon ohýbat realitu podle svého. Nestačilo asistenty jen tak zaměstnat; doktor Montague nejdřív musel najít lidi ochotné takovou práci dělat.

Považoval se za uvážlivého a pečlivého člověka a výběru svých spolupracovníků věnoval hodně času. Prošel seznamy duchařských spolků, archivy senzačních novinových plátků a studie parapsychologů a shromáždil seznam jmen osob, které se – tak či onak, před nedávnem či před lety, krátce i povrchně – setkaly s nadpřirozenými jevy. Poté ze seznamu vyloučil ty, kteří už zemřeli. Když dále vyškrtl jména těch, kteří příliš toužili po slávě, neměli dostatek inteligence nebo chtěli za každých okolností zabrat scénu jen pro sebe, zůstal mu jich asi tucet. Každý z nich následně dostal dopis tlumočící jeho pozvání strávit většinu léta v pohodlném venkovském domě, starém, ale výborně vybaveném teplou vodou, elektrinou, ústředním topením a čistými lůžky. Dopisy dále konstatovaly, že účelem jejich pobytu bude přezkoumání a zaznamenání řady odpudivých historek, které se

kolem domu za osmdesát let jeho existence nashromáždily. Doktor Montague nenapsal otevřeně, že v domě Na Kopci straší. Koneckonců byl mužem vědy, a dokud na vlastní kůži neokusí paranormální jev, nebyl ochoten sázet jen na své štěstí. Jeho dopisy tudíž projevovaly jistou dvojznačnou naléhavost, která měla upoutat představivost specifického čtenáře. Na tučet dopisů přišly doktoru Montaguovi čtyři odpovědi. Dalších osm kandidátů se zřejmě odstěhovalo a nezanechalo dosílací adresu, ztratilo zájem o nadpřirozeno, či dokonce nikdy ani neexistovalo. Doktor Montague poslal čtyři odpovědi, určil datum, odkdy bude dům připraven k nastěhování, a přiložil podrobné instrukce ohledně cesty. Cítil se povinován vysvětlit, že informace týkající se domu Na Kopci jsou velice těžko dostupné, zvláště pak od obyvatel přilehlých vesnic. Den před odjezdem byl doktor Montague nucen do své vybrané společnosti zahrnout i člena rodiny, které dům patřil, a téhož dne obdržel telegram od jednoho z účastníků, který se pod průhlednou záminkou z výpravy omluvil. Zřejmě z nenadálých osobních důvodů se neobjevil ani další ze čtveřice. Zbývající dva přijeli.

2

V době, kdy Eleanor Vanceová přicestovala do domu Na Kopci, jí bylo právě třicet dva let. Na celém světě nejvíc nenáviděla svou sestru; přinejmenším od doby, co zemřela matka. Neměla ráda ani svého švagra a pětiletou neteř a s nikým se nepřátelila. Z valné části za to mohlo jedenáct let, která strávila péčí o svou nemohoucí matku. Díky tomu si vypěstovala solidní znalost práce ošetřovatelky i neschopnost

čelit slunečnímu svitu bez nutkavého mrkání. Nedokázala si vzpomenout, jestli byla vůbec někdy v životě šťastná. Léta strávená s matkou vyplňovaly drobné viny a výčitky, věčná vyčerpanost a neustávající beznaděj. Nikdy nechtěla být odměřená nebo stydlivá, ale tolik času stráveného o samotě a bez lásky ji odsoudilo k rozpakům a mlčenlivosti, kdykoliv měla s někým zapříst hovor. Její jméno se objevilo na seznamu doktora Montagua díky příhodě z dětství. Jí bylo dvánáct, sestře osmnáct a otec jim zemřel ani ne před měsícem, když se na jejich dům spustil déšť kamení. Bez varování či nějaké zjevné příčiny pršely kameny na dům, crčely ze stropů a hlučně se valily po zdech, k nesnesení hlasitě bušily do střechy. Déšť trval s přestávkami tři dny. Eleanor i její sestru netrápil zdaleka tolik jako zájem sousedů a dalších čumilů, kteří se denně srocovali před domem, a matčino slepé přesvědčení, že za všechno mohou ti podlí, nepřející sousedé, kterým ležely v žaludku od chvíle, co sem přišly. Třetí den se Eleanor se sestrou přestěhovaly ke kamarádce. Déšť kamení ustal a už nikdy nepřišel, přestože se sestry vrátily domů a sousedská válka pokračovala. Na tu událost se téměř zapomnělo, ale doktor Montague pár pamětníků našel. Zcela jistě si na ni nevzpomněla Eleanor ani její sestra; každá z nich byla ostatně přesvědčena, že za tím vším byla ta druhá.

Během svého neveselého života – až kam se dovedla upamatovat – Eleanor čekala na něco jako Hill House. Pečovala o matku, přenášela tu starou nevrlou ženu ze židle do postele a zase zpátky, kladla před ní nespočetné tácy s polévkou a kaší, obrňovala se před nutností prát další zašpiněná prostěradla a po celou dobu se pevně držela víry, že se nakonec něco přihodí. Na pozvánku doktora Montagua odpověděla obratem. Její švagr přesto trval na tom, že musí obvolat několik známých a ujistit se, že tenhle doktor nemá

s Eleanor nějaké barbarské záměry, o kterých – jak doplnila sestra – by žádná neprovdaná žena neměla ani tušit. Možná tenhle doktor Montague – pokud se tak tedy jmenuje, šeptala později sestra v soukromí manželského lože – využívá ženy k nějakým experimentům. Však víš, experimentům, jak už to oni dělají. Sestra u tématu prodlévala dlouho a s chutí, zatímco Eleanor na nic takového ani nepomyslela. A kdyby snad, přesto by neměla strach. Stručně řečeno, Eleanor by jela kamkoliv.

Theodora. Žádné příjmení tahle dívka nepoužívala. Své skici podepisovala Theo, ale na dveřích bytu, nad výlohou obchodu a v telefonním seznamu, na dopisním papíře a naspodu rozkošného fotografického portrétu, který se vyjímal na krbové římse, tam všude stálo vždy jen Theodora. A Theodora byla úplně jiná než Eleanor. Svědomitost a služba podle ní patřily do výbavy děvčat, co chodí do Skautu; její svět byl vyplněn radostnými požitky a pastelovými tóny. Na doktorův seznam patřila ode dne, kdy se smíchem vešla do laboratoře, přinesla s sebou závan květinové vůně a jaksi mimochodem, nadšená a překvapená svými úžasnými schopnostmi, uhodla osmnáct z dvaceti, patnáct z dvaceti a nakonec celých devatenáct z dvaceti karet, které asistentka zvedala tak, aby dívka neviděla lícovou stranu. Jméno Theodora se do laboratorních záznamů zapsalo zlatým písmem a doktor Montague si ho dobře pamatoval. Jeho první dopis Theodoru pobavil a odpověděla hlavně ze zvědavosti, přestože měla pevně v úmyslu pozvání odmítnout. (Snad i její nově probuzené schopnosti, umožňující jí uhodnout hodnotu karet, nakonec přispěly k rozhodnutí na Hill House jet.) Ten zneklidňující, naléhavý pocit byl možná příčinou toho, že se Theodora – poté co obdržela druhý doktorův dopis – nechala

ochotně, ba téměř slepě vtáhnout do divoké hádky se svou spolubydlicí. Obě vyslovily věci, které smaže až čas; Theodora pak naschvál a se záměrnou krutostí rozbila půvabnou sošku, kterou pro ni přítelkyně vyrobila. Ta na oplátku roztrhala svazek básní Alfreda de Musset, kterou od Theodory dostala k narozeninám, a zvláštní péči věnovala stránce, která nesla Theodorino škádlivé, láskyplné věnování. Oba činy byly zcela neslýchané, a dříve než se nad nimi společně zasmějí, uplyne dlouhý čas. Theodora ještě ten večer odpověděla doktoru Montaguovi a druhého dne bez jediného slova odcestovala.

Luke Sanderson byl lhář a zloděj. Jeho teta, již Hill House patřil, ráda zdůrazňovala, že synovec má výjimečné vzdělání, drahé oblečení, vybraný vkus a ty nejhorší přátele, jaké si člověk dovede představit, a když se jí naskytla příležitost se ho na několik týdnů zbavit, ihned jí využila. Rodinnému právníkovi se podařilo přesvědčit doktora Montagua, že Hill House nelze v žádném případě pronajmout bez přítomnosti člena rodiny. Při jejich prvním setkání doktor shledal, že v Lukovi dřímá jakási síla či obzvlášť vyvinutý, jakoby kočičí pud sebezáchovy, a tak ho přesvědčoval se stejnou naléhavostí jako paní Sandersonová, aby na Hill House jel s ním. Vyhlídka na trochu povyražení Luka zaujala, paní Sandersonová byla doktorovi vděčná a on sám byl s celou věcí navýsost spokojen. Paní Sandersonová se právníkovi svěřila, že v domě naštěstí není nic, co by Luke mohl ukrást. Jistě, stříbrné nádoby a příbory mají jakousi hodnotu, ale pro Luka by v důsledku představovaly nepřekonatelnou obtíž; musel by totiž vynaložit značnou energii, aby z nich dokázal vytěžit hotové peníze. Teta však Lukovi křivdila. Ani by ho nenapadlo vypařit se s rodinným stříbrem, natožpak třeba s hodinkami doktora Montagua nebo

Theodořiným náramkem; jeho nepoctivost se týkala především krádeží drobných mincí z tetiny kabelky a podvádění v kartách. Měl sklony prodávat hodinky a cigaretová pouzdra, které mu věnovaly – láskyplně a s půvabným ruměncem – tetiny přítelkyně. Luke měl jednoho dne Hill House zdědit, ale nikdy by si nepomyslel, že tam stráví prázdniny.

3

„Prostě si myslím, že by si ten auták neměla brát,“ prohlásil zarputile Eleanořin švagr.

„Z poloviny mi patří,“ řekla Eleanor. „Pomáhala jsem ho zaplatit.“

„Prostě si myslím, že by si ho neměla brát,“ opakoval švagr své ženě. „Je nespravedlivý, že by ho měla mít celý léto a my bychom se museli obejít bez něj.“

„Carrie s ním jezdí pořád a já jsem ho nikdy nevyvezla ani z garáže,“ řekla Eleanor. „Kromě toho chcete trávit léto v horách a tam s ním přece jezdit nemůžete. Sama dobře víš, Carrie, že to nejde.“

„Co kdyby chudinka Linnie onemocněla? Jak bychom se pak dostali k doktorovi?“

„Je to z poloviny moje auto,“ trvala na svém Eleanor. „A hodlám s ním odjet.“

„Představ si, že by něco chytla třeba Carrie. Že bychom museli nejen k doktorovi, ale dokonce do špitálu.“

„Ale já ho chci. A vezmu si ho.“

„To si nemyslím.“ Carrie mluvila pomalu a promyšleně. „Nevíme ani, kam s ním máš namířeno. Neobtěžovala ses nám nic říct. Já ti ho nemůžu půjčit.“